

Hesteslagteren blev kongelig hofleverandør

Portræt. Når Danmarks befrielse højtideligholdes lørdag aften i Mindelunden i Ryvangen, er der en nyhed: Bjørn Nørgaard skal skabe et monument til stedet for de soldater, der faldt under besættelsen.

Af Torben Weirup
tow@berlingskemedi.dk

Når de tilstedeværende i Mindelunden lørdag aften har sunget »Det haver så nyligen regnet«, tager Christian Eugen-Olsen, formanden for Frihedskampens Mindefond, ordet.

Hann vil blandt andet fortælle om Mindelundens kommende monument.

Mindelunden var et militært øvelsesområde, som besættelsesmagten brugte til at henrette modstandsfolk. Efter Befrielsen blev det

blodige sted omdannet til en fredelig park; en have, hvor nationen kunne mindes sine faldne og med taknemmelighed erindre de døde.

Mindelunden har sine særlige mindesteder. I mange år var Axel Poulsens »Moderen med den dræbte søn« den eneste skulptur i den fredelige park. Skønt mange i samtiden mente, at det pieta-agtige motiv ikke afspejlede frihedskæmpernes trodsige ånd, var det monumentet, der symboliserede modstandskampen.

I 2017 blev Per Arnoldis skulptur, »Sortladne hav«, opstillet til minde om de danske søfolk, der omkom under krigen. Og det, Christian Eugen-Olsen vil kunne fortælle, er, at nu rejstes et nyt monument til ære for de soldater, der faldt, hvad enten det var under angrebet 9. april 1940, under afvæbningen af det danske forsvaret 29. august 1943, i allieret krigstjeneste eller som deltager i Den Danske Brigade.

Skulpturen afsløres 29. august - og kunstneren bag er billedhuggeren Bjørn Nørgaard, som i de senere mange år har skabt en række monumenter, der fortæller om og symboliserer danmarkshistorien, herunder kirkens og kongehusets betydning.

Dengang i 1960erne

Det var der nok ikke mange, der havde forventet, da Lene Adler-Petersen og Bjørn Nørgaard i slutningen af 1960'erne og begyndelsen af 1970'erne blandt andet slagtede en hest og gennemførte en aktion, hvor hun gik nøgen gennem Børsen med et kors, mens han filmede begivenheden, og andre opsigtsvækkende happenings af den art, der er meget velegnet til at vække debat og forargelse.

Bjørn Nørgaard havde sådan set heller ikke forventet, at han ville blive nationens store monumentbygger. »Hestefringingen« var egentlig et farvel til kunst som sådan.

Det visionære ved »Hestefringingen«, hvis praktiske del blev udført af en uddannet slagter, var at minde om, at alt, absolut alt, i verden kan anvendes som kunstnerisk materiale på lige fod med bronze og marmor. Men for alle eventualiteters skyld blev en kritik af krigen i Vietnam blandet ind i aktionen. Og det var formodentlig det, der dengang skulle have været Bjørn Nørgaards nye liv: Politisk aktivisme under en eller anden form - eventuelt bundet i noget så praktisk som at drive et trykkeri.

Men bedst som Bjørn Nørgaard troede, han havde undsluppet den danske kunstverden, trak den ham ind igen. Han fortsatte med at skabe sine forunderlige aktioner (en slags ritualiseret teater med inddragelse af musik og

forskellige rekvisitter - ofte smukke og sanselige scenerier), men det var som billedhugger, han vandt stor anerkendelse.

Der findes næppe en dansk provinsby (København inklusive) over en vis størrelse, hvor der ikke er opstillet en Bjørn Nørgaard-skulptur, ligesom han har skabt værker til efterhånden adskillige kirker. »Gud fortjener de bedste kunstnere,« forklarer han.

Dronningens vagtmester

I januar 1988 blev der konspireret under et privat middagsselskab i København. Konspireret mod Rosenborg Slot.

Fra Rosenborg Slot havde der siden 1917 været udlånt en række gobeliner til Christiansborg Slot - og det så ikke ud til, at der var planer om at levere dem tilbage. Noget måtte gøres!

Tilfældigvis var en af Dronningens runde fødselsdage forestående, og Tapetkomplottet, som det blev kaldt, nåede frem til, at måske havde fagforeninger, arbejdsgiverorganisationer, private fonde og virksomheder lyst til at forære Majestæten nye gobeliner, så Rosenborgs gamle gobeliner - med historier fra krigen mod Sverige fra slutningen af 1680'erne til begyndelsen af 1690'erne - kunne komme tilbage.